

HISTORIEBREV NR. 9

OKTOBER 2021

ENERHAUGEN, GRØNLAND OG TØYEN HISTORIELAG

Redaktør: Jørn-Kr. Jørgensen – jornjoer@gmail.com - Redaksjon: Karin Arnesen og Olav Rune Bastrup

SLIK KAN DU VERVE MEDLEMMER TIL HISTORIELAGET

Stammen i vårt lille historielag utgjøres av våre medlemmer. Vi er helt avhengig av våre medlemmer og legger ikke skjul på det. Vi har fått til mye med meget begrensede ressursen i løpet av kort tid – og det er vi stolte av.

Men vi trenger flere medlemmer. Derfor ble vi glade da vi fant vår vervebrosjyren på kafe Asylet i Grønlandsleiret. Plutselig lå den der, innbydende og informativ. - Vi vil oppfordre alle våre medlemmer til å benytte brosjyren aktivt. Du får den ved å skrive til oss eller ringe, så skal vi sørge for at den blir avsendt.

Filosofien er: Jo flere medlemmer, jo flere ressurser og flere bein å stå på slik at vi kan fortsette og utvide vår aktivitet innenfor vårt område.

NULLMEYERGÅRDEN I GRØNLANDSLEIRET 19

Denne staselige bygården ble oppført i årene 1897-98 for brødrene Nullmeyer av arkitekt Georges Heinecke. De to verkseierbrødrene Adolf og August Fredrik Wilhelm Nullmeyer var begge blant gårdens beboere ved århundreskiftet. Brødrene lot iløpet av en periode på 1800-tallet oppføre noen eiendommer i området, også sammen med enda en bror, gipsmakeren Ernst Nullmeyer. Eiendommene i Grønlandsleiret 19 og 21 tilhørte familien Nullmeyer fra 1860-årene. Her drev familien sitt smedverksted, som med tiden ble en meget omfattende geskjeft. I 1884 ble det bygget en en større smie på eiendommen. Blant leieboerne ved århundreskiftet var samlagsforstander Olaus Olsen Nyseth, tannlege Karl Andreas Moer og industriforretningsdrivende Anna Kristoffersen. Smijernsarbeidene over hjørnets gesims vitner om gårdens eierskap

Foto: Arbeiderbladet.

Akers Kommunalgård, Grønland 28.

Byens gamle bedrifter:

Den 14. august 1851 sto denne notis i «Følgebladet» til «For Fattig og Riig»:

Spareskillingsbanken

Indskud i Sparekillingsbanken modtages første Gang Løverdag den 23de August fra Klokken 7 til 9 Aften i Communalgaarden paa Grønland (i det saakaldte Caisererens Værelse ned i Gangen ved Trappen). Senere vill: Indskud modtages og opsagte Penge udbetales i dette Lokale hver Løverdag Aften til ovennævnte Klokkeslet i Sommermaanederne.

Slik åpnet Sparekillingsbanken sin virksomhet med en beskjedne kapital på 111 speciedaler og 84 skilling.

Det var pastor Halling som tok initiativet til banken og den er det eneste av hans mange utmerkete tiltak som har vist levedyktighet gjennom alle år. Ikke minst skyldes dette at banken alltid har hatt for øyet Hallings ord om flid og arbeid som det beste middel til fremgang.

Idag er Sparekillingsbanken en moderne bank med en forvaltningskapital på 34.000.000,00 kroner mens de egne fonds utgjør 1.719.171,47 kroner. Banken har sitt hovedkontor i Torggt. 15 og har dessuten avdelingskontorer på Adamstuen, Ullevålsveien 89 — Briskeby, Nils Juels gate 51 og Vålerengen, Schweigaards gate 99.

I dag drives det – som de fleste vet – en meget god kafe – Asylet - i denne bygningen. Her har det også vært sykepleierskole, barnehjem og mye annet. - Mye av interiøret er i beholdt både i selve bygningen, men også i bakgården hvor det er egne rom for møter mm. Og ulike kontorer. I innergården er det uteservering om sommeren.

I BAKGÅRDEN PÅ GRØNLAND POLITISTASJON

Her er Svartemarja ca. 1935 fotografert på Grønland politistasjon. Det er den kjente fotografen Wilse som har tatt dette bildet. Han tok bilder av «alt» og etterlot seg en flott samling. - Det er vanskelig å forestille seg hvilken myndighet og respekt denne bilen må ha hatt når den kom kjørende i travle bygater med «Oslo politi» malt godt synlig malt over frontruta. Ingen må ha vært i tvil. Det må ha vært et syn «for guder...» når denne «marja» kom rullende. En fantastisk flott bil som var en av de første Oslo-politiet anskaffet seg på begynnelsen av 1920-årene. (JKJ)

SOMMERKJOLER
Lys- og vaskeekte.
Nye fikse modeller.
fra
Kr. 6.50
ALBERT PELLY
Grønland 2

Telefon 14078. **Hattebeis** Telefon 14078.
for Straahatte, alle Kolører,
giver Hatten et silkelignende mat klart Udseende, som ny;
er anvendelig til alt mat Straa, ogsaa Ty i s t r a a. Straet kan
bæies og brækkes uden at briste og smitter ikke af;
anvendes i Modeforretninger og sælges i enhver ass. Farvehandel.
Ran. kem. tek. Fabrik, Grønland 14
Obs.! Spørg efter Rans Hattebeis og undgaa Forveksling.
Politi.
En stor brun Kylling er anholdt som afbændet
af en mistænkelig Person; den er formentlig fjaalet
Lørdag den 28de November og heror paa Politifams-
meret til Esterssyn.

CIRKUS PÅ GRØNLANDS TORG

Cirkus på Grønland Torg med blokkene på Enerhaugen og Grønland kirke i bakgrunnen. Cirkus Merano er også på plass. (Foto P.A. Røstad - 1982).

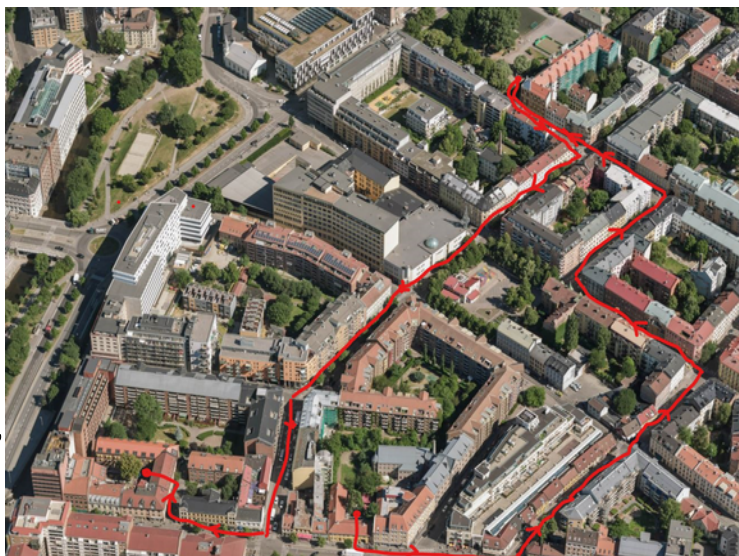
GRØNLAND OG NEDRE TØYEN – BEGYGGESENS HISTORIE

Byvandring 23. september 2021

Truls Aslaksby møtte oss i innergården på Asylet og været var strålende. Han fortalte en del om Asylets historie gjennom tidene før vi vandret ut langs Grønland og stoppet på hjørnet ved Tøyengata. Skillet mellom Grønland og Grønlandsleiret går forøvrig ved Tøyenbekken. Se kartskisse av vandringen til høyre.

På vei oppover Tøyengata fortalte han om murloven, eller murtvungen, som navnet ble. Her lå noe av den eldste trehusbebyggelsen og noe, dvs fasadene, er blitt bevart. En liten stopp på hjørnet ved Nordbygata før videre opp til Urtegata. På østsiden lå Gartnerløkka, men vi gikk vestover og forbi den første Gråbeingården som ble bygget.

Underveis pekte han på gode og dårlige resultater av både Byfornyelsen og private restaureringer av fasader. Opp Friis gate som er en typisk oppdeling av et kvartal slik at eiendommene fikk enda flere leiligheter mot gaten og derved ble av høyere verdi.

Bortover Heimdalsgata til Rudolf Nilsens plass og Heimdalsgata 26, eller «Nr. 13» som den er blitt hetende etter diktet av Rudolf Nilsen. Murgården går over et helt kvartal og har fått en påkostet fasade, men leilighetene var små, bare 1 rom og kjøkken, men do var i oppgangen i stedet for å bakgården.

Tilbake og ned Motzfeldtsgate, forbi noen av gårdene som ble reist av Nyland Mek's boligselskaper på slutten av 1900-tallet, forbi moskeen og litt vestover i Nordbygata til bautaen reist i 1842 til minne om tjener Ole Gudmundsen som donerte sin arv til gatelegeme og vannpost i Nordbygata. Ned til Breigata som fikk navnet siden den gikk fra Akerselva og på tvers av Smalgangen. Tilbake til Grønland og til nr. 12B, en arbeiderbolig som huset 38 leiligheter (og trolig enda flere familier). Ved siden av ligger huset for apoteket Hjorten, en eiendom for 1 familie, og som i dag huser restaurant og klubb, «Dattera til Hagen».

Det var blitt mørkt, men tørt og passelig varmt da vi ved åtte-tiden sa takk til Truls Aslaksby som tok oss med på en veldig interessant byvandring.

NB! Du finner en mye mer utfyllende beskrivelse fra byvandringen med bilder under headingen LOKALHISTORIE/ATIKLER på våre hjemmesider. <https://egt-historielag.no/>

Karin Arnesen, nestleder

Heimdalsgata 26 og Grønland 12 B.

ENERHAUGEN, GRØNLAND OG TØYEN HISTORIELAG

c/o Interkulturelt Museum (IKM), Tøyenbekken 5, 0188 Oslo

E-mail: egt.historielag@gmail.com - Org.nr. 924 634 766 Bankkonto: 1813 31 32690 - Vipps: 611188
